

/ Provozba:

dějepis-občanská výchova-český jazyk (stylizace dopisu, cenzura)-dramatická výchova

/ Témata:

každodennost rodiny politického vězně (zaměstnání, návštěvy, snaha o propuštění, návrat vězně domů)

/ Cíl:

Cvičení cílí na uvědomění si života rodiny politického vězně z „druhé strany“, tedy každodennost života manželky, její snahu o propuštění, ale i návštěvy manžela a přípravy na návrat. Děti si skrze cvičení uvědomí nejen objektivní skutečnosti, ale i širší dopady věznění a subjektivní prožitky jednotlivých aktérů a akterek

/ Příprava:

Uvedte děti do příběhu paní Hany Š. narozené v roce 1922 tím, že přečtete následující text: Paní Hana pracovala jako překladatelka, její muž byl zástupce šéfredaktora v nakladatelství Vyšehrad. V rámci procesu s katolickou inteligencí byl manžel paní Hany zatčen a odsouzen na 8 let.

/ Průběh aktivity:

- Pusťte dětem kapitolu 3 nahrávky Hana Š.
- Děti upozorníme, ať se soustředí na vyprávění o tom, jak paní Hana prožívala dobu, kdy byl manžel ve vězení, zejména, jak vypadala návštěva manžela, shánění práce, snaha o propuštění a návrat.
- Děti vytvoří dvojice: společně dají dohromady 4 řádky na korespondenční lístek jako vzkaz paní Hany manželovi. Každý z dvojice bude mít napsaný v pracovním listu svůj identický korespondenční lístek.

/ Otázky k zamyšlení pro děti a úkol:

- Co je manželům asi důležité si vzájemně sdělit, když mají jen pár slov?
- Vysvětlíte dětem, co znamená **cenzura**
 - Stanovte si zakázaná témata (politická situace, negativní informace o režimu, nedostatek apod.)
 - Děti si opětovně vezmou jeden z napsaných korespondenčních lístků, tentokrát v roli cenzoru.
 - Úkolem je vyškrtat všechna cenzurou zakázaná slova a témata, nebo slova, které uznáte za závadné.
 - Následně porovnejte vzkazy před a po zásahu cenzury.

I když paní Hana přímo o cenzuře nemluví, opatrnost, ale i nemožnost hlubšího kontaktu a vysvětlení vyznívá z líčení soudního procesu, krátké návštěvy, vzkazu po zatčení či telegramu. Děti tak prostřednictvím vzkazu mají možnost tento aspekt života v socialismu poznat a zkusit s ním pracovat, ať už sami za sebe, nebo jako představu toho, jak s ním tehdy lidé permanentně žili.

/ Diskuze

- Povedlo se Ti v krátkosti sdělit, co jsi chtěl/a?
- Co ti cenzura vyškrtla?

/ Reflexe, ukončení hodiny

Cílem debaty je reflexe historického pohledu, často vytrženého z širšího kontextu či detailů, v kontrastu s individuálním prožitkem aktérů v jeho komplexnosti.

Otázka pro děti:

- Často politické vězně a vězeňkyně vnímáme jako hrdiny a hrdinky. Myslíš, že si tak sami připadali? Proč?

Další otázky do diskuze:

- Jakým způsobem ovlivnilo věznění život dalších členů a členek rodiny? (výsledky, nemohli najít zaměstnání, nemohli studovat, co chtěli, špatný kádrový posudek, dostávali byty 4. kategorie, obecně společenské stigma etc.)

